

**Bartłomiej Sokołowski**

Muzeum Niepodległości w Warszawie

ORCID: 0000-0002-6005-1024

**Wydawnictwo periodyczne Muzeum Historii Polskiego  
Ruchu Ludowego**

Warszawskie placówki muzealne prowadzą działalność nie tylko kulturalną, edukacyjną i naukową, ale również edytorską. W artykule *Czasopisma naukowe muzeów krakowskich (po 1945 r.) – rozwój i stan obecny*<sup>1</sup>, Piotr Lechowski przedstawia rodzaje publikacji, które są wydawane przez muzea, pisząc, że:

Można wymienić co najmniej cztery podstawowe rodzaje publikacji, które powszechnie wydawane są przez muzea:

- Publikacje informacyjne o muzeum i jego działalności, do których zalicza się informatory i foldery o muzeum, sprawozdania z działalności muzeum, kroniki, informacje na stronie domowej WWW itp.
- Publikacje towarzyszące wystawom muzealnym, najczęściej występujące w formie tradycyjnych katalogów, przewodników i informatorów wystaw.
- Publikacje dokumentujące zbiory muzeum, np. katalogi zbiorów, albumy itp.
- Publikacje prezentujące wyniki badań naukowych, dokumentujących i źródłowych pracowników muzeum, w postaci naukowych i fachowych monografii książkowych, prac zbiorowych oraz artykułów w periodykach własnych muzeum<sup>2</sup>.

---

<sup>1</sup> Piotr Lechowski, *Czasopisma naukowe muzeów krakowskich (po 1945 r.) – rozwój i stan obecny*, „Rocznik Historii Prasy Polskiej” 2012, t. 15, z. 1 (29), s. 109–130.

<sup>2</sup> Ibidem, s. 112.

Wydawnictwem periodycznym realizowanym przez Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego w Warszawie<sup>3</sup>, jest „Rocznik Historyczny Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego<sup>4</sup>”. W 2022 roku został wydany 38 numer tego periodyku<sup>5</sup>. To czasopismo naukowe jest podzielone na odpowiednie działy: *Artykuły i studia*; *Biografie*; *Materiały źródłowe*; *Materiały, informacje, wspomnienia*; *Recenzje*; *Z życia MHRPL*.

W sekcji *Artykuły i studia* autorzy w swoich rozważaniach przedstawili: sylwetkę Jana Dębskiego, działalność Sekcji Kobiet przy Stronnictwie Ludowym, przyczyny i przebieg Wielkiego Strajku Chłopskiego w 1937 roku, ze szczególnym uwzględnieniem regionu Małopolski, działalność oświatowo-wychowawczą Kół Młodzieży Wiejskiej na terenie gminy Siemień w latach 1924–1939, a także sytuację po śmierci prezesa Polskiego Stronnictwo Ludowego Stanisława Mikołajczyka.

W dziale *Biografie* ukazał się artykuł *Jan Kubik. Od stolarza do polskiego ambasadora sprawy chłopskiej w Wiedniu* autorstwa Łukasza Podlejskiego, w którym autor przedstawił pracę Kubika w gospodarstwie oraz rozwój umiejętności stolarskich posła wiedeńskiej Rady Państwa. W dalszych częściach artykułu zaprezentowano m.in. przebieg wyborów 1897 roku do wiedeńskiej Rady Państwa – J. Kubik wygrał wybory, reprezentował wtedy Stronnictwo Ludowo-Chrześcijańskie – a także działalność polityczną Kubika na przełomie XIX i XX wieku.

W sekcji *Materiały źródłowe* zaprezentowano opracowanie (autorstwa dr. hab. Arkadiusza Indraszczyka) listów Stanisława Bańczyka

---

<sup>3</sup> Zob. Grzegorz Nieć, *Periodyki Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego w latach 1985–2013*, „Rocznik Historii Prasy Polskiej” 2014, t. 17, z. 2 (34), s. 55–80. Autor w artykule opisuje kwestię periodyków wydawanych przez Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego. Pierwotnie wspomniany wyżej rocznik, realizowany był pod nazwą „Zeszyty Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego”. Oprócz wymienionych czasopism Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego wydawało periodyk „Śladami Naszych Ojców” – zob. również: J. Gmitruk, *Dorobek edytorski Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego w Warszawie*, Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego, Warszawa 2005, s. 173–186.

<sup>4</sup> „Rocznik Historyczny Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego” – czasopismo naukowe Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego, w którym publikowane są wyniki badań nad polskim i europejskim ruchem ludowym. W tym periodyku są zamieszczane teksty pracowników MHPRL, a także badaczy z różnych ośrodków naukowych.

<sup>5</sup> „Rocznik Historyczny Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego” 2022, nr 38 (2), ss. 305.

i Bronisława Załęskiego, które były skierowane do Rady Naczelnej i NKW PSL. Znajdują się one w inwentarzu MHPRL, o czym możemy przeczytać w niniejszym artykule:

Listy znajdują się w zbiorach Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego, dokąd trafiły przekazane w 2007 roku w darze przez Krzysztofa Borowczaka, syna Janusza Borowczaka działacza ZMW i PSL na uchodźstwie. Listy mają postać maszynopisu. Oba są adresowane do członków Rady Naczelnej PSL, i też oba zostały wysłane/zaadresowane do Edmunda Smolińskiego, członka Rady Naczelnej PSL z ramienia PSL we Francji. List Stanisława Bańczyka napisany jest na 5 stronach maszynopisu, zaś list Bronisława Załęskiego na 8 stronach maszynopisu. W edycji zachowano oryginalne zapisy. Zawarte skróty i inicjały imion rozwinięto w nawiasach kwadratowych. W przypisach podano informacje o występujących w listach osobach, instytucjach, wydarzeniach i innych<sup>6</sup>.

Według spisu treści Rocznika kolejnym działem omawianego wydawnictwa periodycznego są teksty o tematyce biograficznej. W sekcji *Materiały, informacje, wspomnienia* autorzy przedstawili sylwetki Zdzisława Zbigniewa Podkańskiego, Stanisława Zdzisława Rosia, Ignacego Solarza i Zbigniewa Nocznickiego. Oprócz biografistyki, czytelnik może odnaleźć w tej sekcji artykuły poświęcone dziejom wsi i parafii Krupe w gminie Krasnystaw, a także tradycjom i obyczajom adwentowym na Podlasiu.

W dziale *Recenzje* autorzy omawiają publikacje zrealizowane przez Wydawnictwo Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego i Muzeum Historii Polski: Zofia z Woyniłłowiczów Dąbska, *Dziennik 1912–1917*, red. nauk. J. Gmitruk, M. Ratyński, wstęp, opracowanie i przypisy M. Ratyński, Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego, Warszawa 2021; Maciej Rataj, *Pamiętniki 1918–1927*, cz. 1 i 2, wstęp i opracowanie M. Ratyński, Muzeum Historii Polski, Warszawa 2021. Ciekawym artykułem o tematyce recenzyjnej jest wprowadzenie do dyskusji, autorstwa Andrzeja Gołowina. Przedstawił on zagadnienia omówione podczas dyskusji, która wywiązała się w trakcie promocji książki Ryszarda Ślązaka, *Samozagłada gospodarki polskiej 1989–2016, czyli jak niszczone gospodarke. Lektura dla każdego rodaka*.

---

<sup>6</sup> Ibidem, s. 155–156.

Interesującym dopełnieniem omawianego wydawnictwa periodycznego jest dział o nazwie *Z życia MHPRL*. W tej sekcji, pracownicy Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego opisują m.in. nowości wydawnicze zrealizowane przez MHPRL, działalność naukową pracowników wspomnianego wyżej muzeum, a także realizację planów wystawienniczych w latach 2020–2022.

**Bartłomiej Sokołowski**

„Rocznik Historyczny Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego” 2022, nr 38 (2), ss. 305.